

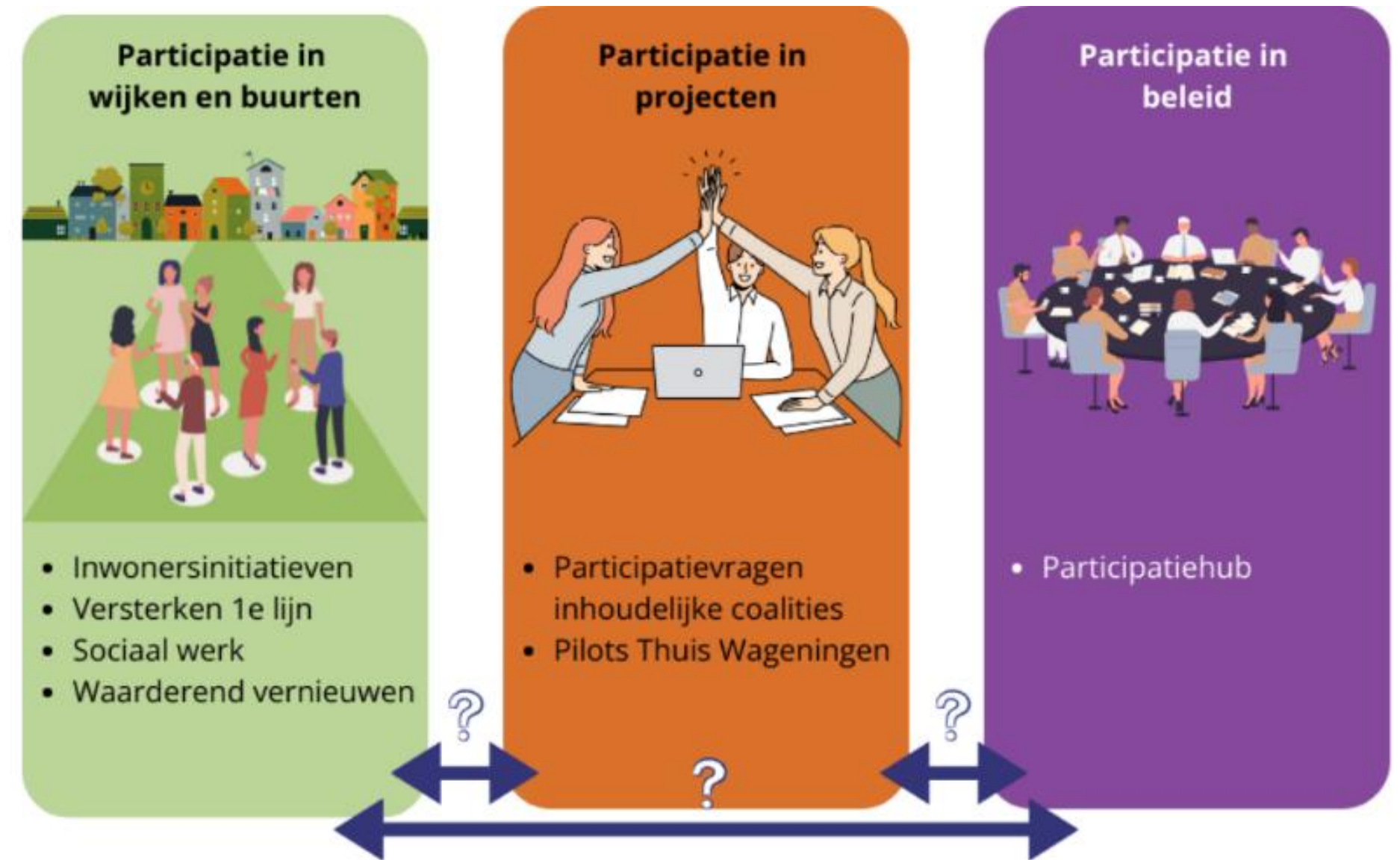
Inwonersparticipatie Netwerk Vitale Gelderse Vallei

*Geleerde lessen, resultaten en
aanbevelingen*

Inwonersparticipatie

Inwoners van de Gelderse Vallei, aanbieders van zorg en welzijn én financiers zijn samen verantwoordelijk voor de houdbaarheid van het systeem voor zorg en welzijn. Een gezond en vitale Gelderse Vallei met een toekomstbestendig zorgsysteem realiseren we dan ook samen. Waarbij inwoners als gelijkwaardige partner participeren. Dat doen we binnen Vitale Gelderse Vallei op alle niveaus: wijk-, project- en regioniveau en in een integrale aanpak. We bouwen voort op bestaande structuren en sluiten aan bij initiatieven die er al zijn. Hoe het er concreet uitziet, is weergegeven in onderstaande figuur.

Hoe kan binnen het Netwerk Vitale Gelderse Vallei de komende jaren de inwonersparticipatie worden opgezet, ingeregeld en verankert in de IZA activiteiten en samenwerkingen. Zoals beschreven in het rapport 'Inwonerparticipatie Gelderse Vallei'

Inwonersparticipatie is bij de uitvoering van het Integraal Zorgakkoord in de regio's van groot belang. Ook in zorgkantoorregio Gelderse Vallei. In de Gelderse Vallei zijn vijf regio-opgaven belegd bij vijf inhoudelijke coalities. Deze coalities bestaan vooralsnog uit verschillende organisaties binnen zorg en welzijn, gemeenten en Menzis. Zij gaan uitvoering geven aan de regioplannen.

Menzis heeft daarom, namens de partijen die betrokken zijn in de Vitale Gelderse Vallei, Participatiepartners gevraagd om een advies over inwonerparticipatie in onze regio. Dit heeft het mooie rapport 'Inwonerparticipatie Gelderse Vallei' opgeleverd. De bestuurlijke Regiegroep heeft het advies omarmt en zoekt nu een projectleider om het advies uit te gaan voeren en inwonerparticipatie te verankeren in de IZA activiteiten en samenwerking de komende jaren.

Het Netwerk Vitale Gelderse Vallei heeft aangegeven deze inwonersparticipatie op een geloofwaardige en gelijkwaardige manier te willen organiseren. Ze zien inwonersparticipatie niet als project maar juist als een essentieel proces van waaruit de 5 coalities:

- Duurzaam aan de slag kunnen gaan met inwonersparticipatie
- Waarin inwoners die dat willen zelf (naar vermogen) een rol kunnen pakken
- Waarbij de bestuurlijke regiegroep IZA Gelderse Vallei heeft aangegeven dat: - aangesloten dient te worden bij participatievormen die al bestaan in de regio; - participatie op verschillende niveaus dient plaats te vinden: operationeel, strategisch, bestuurlijk; - inspiratie dient te worden opgedaan bij regio's in het land waar men al verder is op dit thema.

2

Bovenstaand maakt ons als Thuis heel enthousiast voor een toekomstige samenwerking. Als Thuis zijn we er van overtuigd dat er bij complexe maatschappelijke vraagstukken alleen duurzame vernieuwende oplossingen ontstaan, wanneer de inwoners (en gemeenschappen) die hierdoor worden geraakt op een gelijkwaardige manier betrokken zijn. Dat er met - en niet over - deze inwoners wordt gepraat. Zodat inwoners eigenaarschap voelen: activiteiten, oplossingen en beleid sluiten daarom aan op de behoefte van de doelgroep. Als Thuis hebben we hier de afgelopen jaren ruime ervaring in opgedaan. Waarbij we hebben gezien dat dit echt werkt. Als je durft te vertrouwen op dit proces en op de inwoner! Daarom presenteren wij met trots deze offerte om invulling te geven aan het projectleiderschap Inwonersparticipatie.

Stap 1
Vraagstuk verkennen

Aan het begin duiken we in wat moet veranderen in onze samenleving. We bekijken wie te maken heeft met het vraagstuk, en wat ze nodig hebben. Wat zijn hun wensen? Waar maken zij zich zorgen over? Wat frustriert hen?

We proberen te begrijpen waarom dit probleem opgelost moet worden. We gaan in gesprek om te leren en een band op te bouwen. Personen die invloed hebben betrekken we vanaf het begin. Zo kunnen ze vanaf het begin bijdragen en later een cruciale rol spelen. Het is essentieel dat de bereikte mensen echt iets kunnen veranderen.

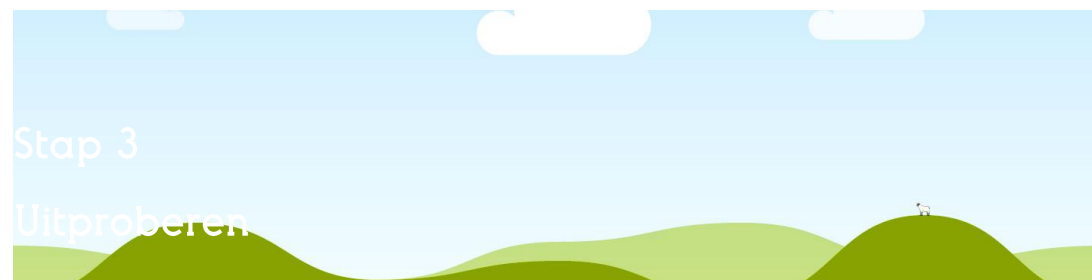
Stap 4
Impact evalueren

We kijken samen terug op wat we hebben bereikt. Iedereen die heeft meegeholpen, praat mee. We kijken of we onze doelen hebben gehaald. Ook leren we van wat goed en minder goed ging. Deze lessen delen we op een leuke manier met anderen. Zo groeien we samen!

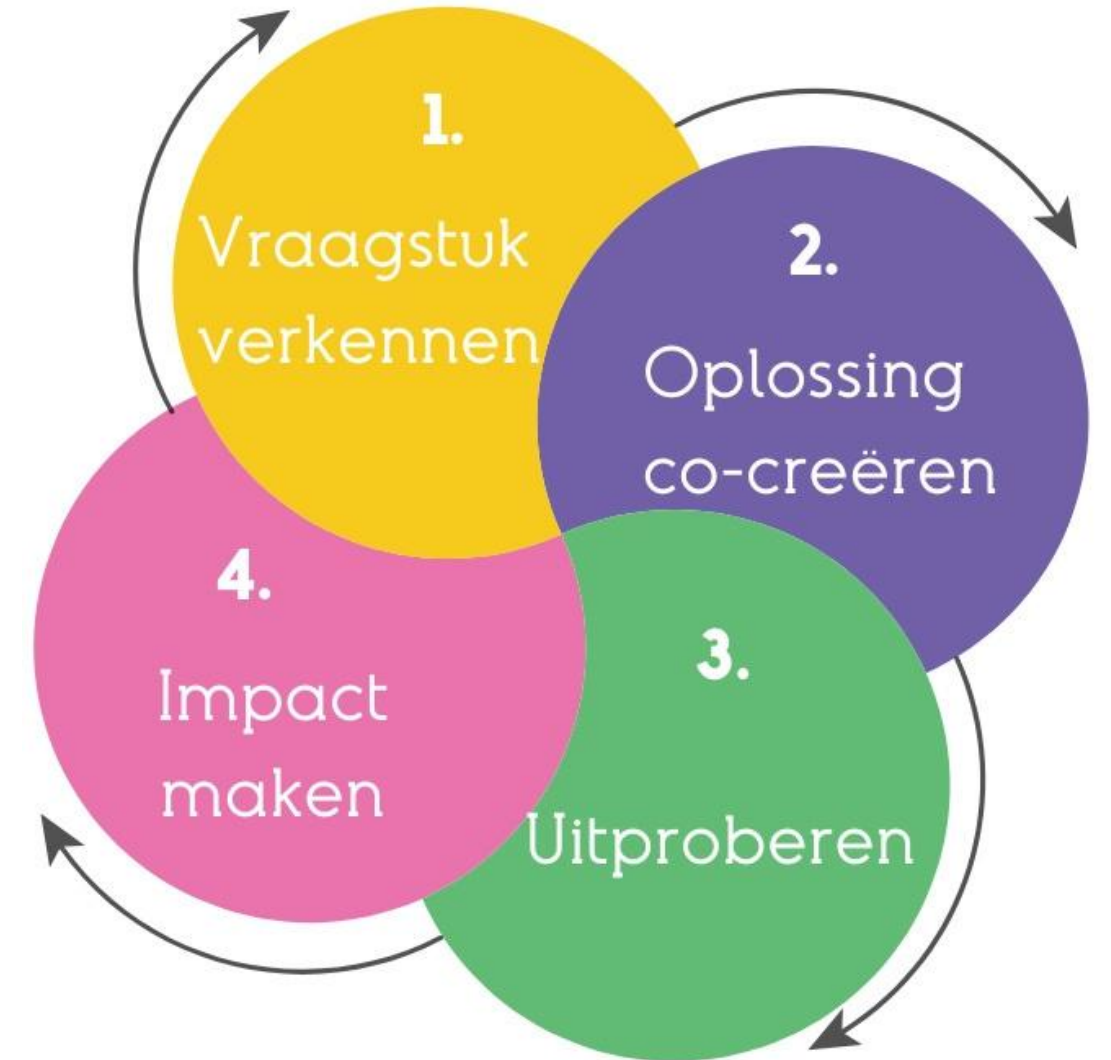
Stap 2
Oplossing co-creëren

Samen zetten we de volgende stap: een oplossing bedenken. Wat we al weten delen we met elkaar, zodat we vanuit dezelfde basis beginnen. Daarna brainstormen we samen over manieren om het probleem aan te pakken. Iedereen doet evenveel mee. We roepen niet alleen ideeën op, maar vormen ze ook samen. En we zorgen ervoor dat de manier waarop we dit doen, duidelijk en eenvoudig is voor iedereen die meedoet.

Stap 3
Uitproberen

Veel mensen zijn al enthousiast over de stappen die we hebben gezet. Ze staan te trappelen om te beginnen. Dat geeft ons allemaal een flinke dosis energie en motivatie om samen onze oplossing uit te proberen. In deze fase maken we duidelijke doelen. Zo kunnen we goed zien wat onze oplossing doet en hoeveel verschil het echt maakt.

WAT HEBBEN WE GEDAAN

1.

Kennisoverdracht/inspiratie: Workshops gegeven tijdens en ná de netwerkbijeenkomst Netwerk Vitale Gelderse Vallei.

2.

Doen: Inwonersparticipatie vormgegeven rondom twee maatschappelijke vraagstukken. In Wageningen en in Veenendaal

3.

Doen/borging: Voor beide vraagstukken een slotbijeenkomst georganiseerd om de resultaten lokaal te borgen

4.

Kennisoverdracht: Workshop inwonersparticipatie gegeven voor programmaleiders van de coalities binnen Netwerk Vitale Gelderse Vallei

5.

Borging: Meegedacht en meegeschreven aan het transformatieplan Mentaal Vitaal

6.

Borging: Vervolgstappen in Wageningen gezet op het vraagstuk Mentale Gezondheid vanuit verbondenheid met regio

Wageningen: Mentale gezondheid onder jongeren

6

INZICHTEN

1.

Verbinding wordt gemist in de samenleving, wat zorgt voor het gevoel er alleen voor te staan.

2.

Jongeren leren dat zij hun issues zelfstandig moeten oplossen.

3.

Scholen, familie, en vriendengroepen missen vaardigheden om te praten en te zorgen.

4.

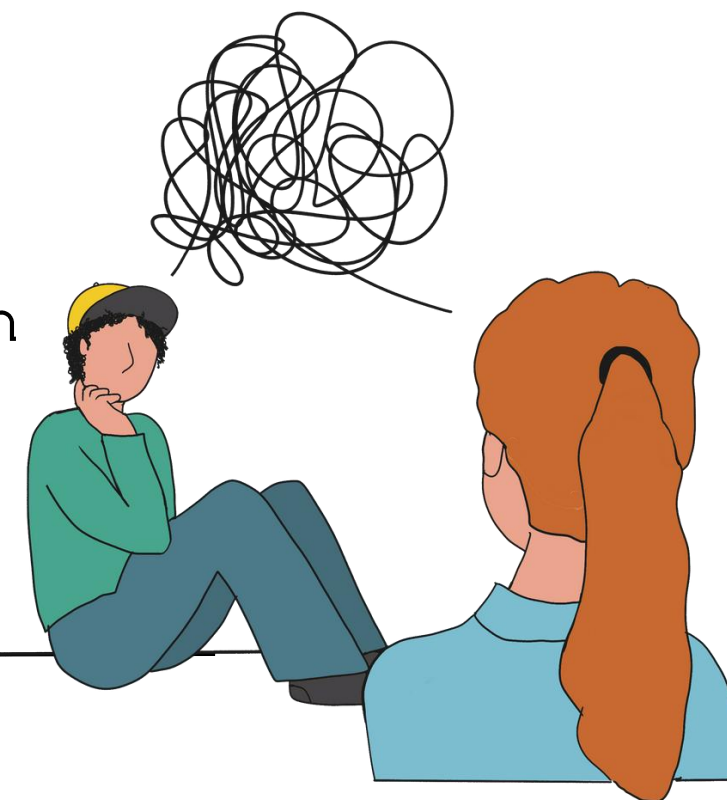
Jongeren voelen een grote behoefte aan meer gelijkwaardigheid en menselijkheid in de zorg.

5.

Jongeren verdwalen in het zorgstelsel en ook professionals moeten behoorlijk zoeken.

6.

Mentale gezondheid kent financiële grenzen voor jongeren

Verbinding wordt gemist in de samenleving

Als gevolg daarvan hebben jongeren het gevoel dat ze er alleen voor staan, krijgen ze eerder last van klachten, en is het moeilijk daarvoor uit te komen.

Les: verbinding ontstaat in kleinschaligheid en dagelijks contact

- Herkenning wordt gevonden bij elkaar in informele, kleinschalige momenten. Jongeren hebben baat bij informele momenten van herkenning.
- Kleinschalige momenten van ontmoeting waar delen eigenlijk vanzelf gaat, zonder dat de nadruk ligt op problemen of moeten oplossen.

Aangedragen interventie

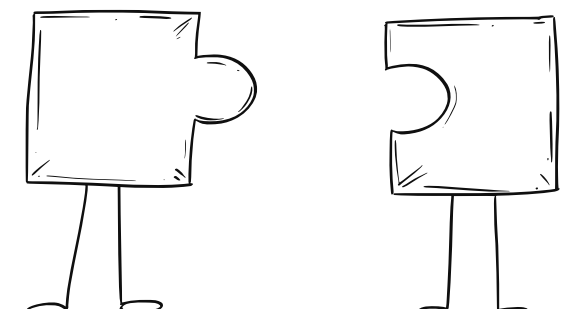
- Faciliteer laagdrempelige, spontane ontmoeting. Bijv. Middels sport- en spelelementen in de buitenruimte, bankjes en rustplekken in de stad, kunst zien van amateurs, activiteiten aanbod voor en door jongeren zelf.

Les: ervaringen delen en lotgenotencontact werken helend

- (Levens)ervaringen en verhalen delen geeft herkenning en lucht – ook als het om totaal verschillende ervaringen gaat.
- Er leeft een wens om te delen zonder “oplossingsdrang” of zorg insteek.
- Alternatieve expressievormen (zoals beeldende kunst, poëzie) kunnen ook helpen met delen.

Aangedragen interventie

- Laagdrempelige online en offline gespreksruimtes: open groepen zonder nadruk op verwijzing of stempel.
- Zet ervaringsdeskundigen in.
- Faciliteer het delen van persoonlijke zoektochten.

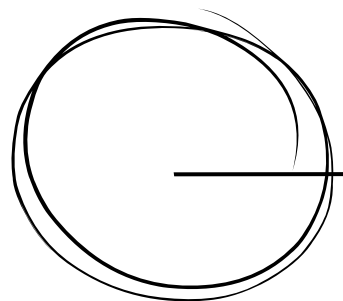

Quotes

“Er is behoefte aan meer peer support groepen in de samenleving.” Informele netwerken kunnen een groot verschil maken, vooral als professionele hulp ontoegankelijk of onvolledig is. Het heropbouwen van verbinding en gemeenschap is hierin belangrijk, mensen moeten weer een gevoel van verbondenheid kunnen ervaren, juist buiten de professionele hulpverlening om.”

“Er zou betere informatie moeten zijn over ondersteuningsgroepen. Daarnaast zou de GGZ ook meer non-traditionele therapieën moeten aanbieden, zoals yoga therapie of creatieve therapie. Zulke benaderingen kunnen mensen helpen op een andere manier in contact te komen met zichzelf en anderen. Het zou waardevol zijn als er ook ruimte is voor ontmoeting en verbinding tussen cliënten bijvoorbeeld via groepsactiviteiten of lotgenotencontact zodat mensen zich minder alleen voelen in hun proces.”

“Meer nadruk op het onderling delen van verhalen, ervaringen en persoonlijke zoektochten zonder nadruk op het willen oplossen hiervan. Meer als een lotgenotengroep, maar wel een waarbij mensen worden uitgenodigd en aangemoedigd op elkaar te reageren en zonder stappenplannen.”

Scholen, familie, en vriendengroepen missen vaardigheden om het gesprek aan te gaan en de juiste hulp te bieden

Praten over emoties, grenzen, consent (niet alleen seksueel) blijkt moeilijk. Omgeving reageert niet altijd even goed—herkent signalen niet, weet niet hoe te reageren, is zelf kwetsbaar, of wimpelt problemen weg.

Les: Een breed scala aan vaardigheden is nodig om jezelf en elkaar goed op te vangen

- Praten over emoties, grenzen, consent (niet alleen seksueel) blijkt moeilijk. Omgeving reageert niet altijd even goed—herkent signalen niet, kan er niks mee, is zelf kwetsbaar, of wimpelt weg.
- Onderwijs is nu te cognitief en resultaatgericht; jongeren missen ruimte voor hun binnenwereld, zingeving en het lichaam.
- Ouders, leraren, sportcoaches missen signalen (bijv trauma, mishandeling, depressie), én in sommige gevallen de tools om jongeren op te vangen.
- Jongeren hebben de wens elkaar te ondersteunen op een voor henzelf duurzame manier.

Aangedragen interventie

- Een breder palet aan workshops, cursussen, opleidingsmateriaal etc.
- Steun het steunsysteem met informatie, erkenning, aanspreekpunten etc
- Maak van school een plek waar je leert mens zijn, niet alleen presteren

LET'S TALK
ABOUT IT

Aanbevelingen voor vervolgproject

1. Zorg voor laagdrempelige, vertrouwde **ontmoetingsplekken**.

2. Neem eerst de tijd voor **relatieopbouw** en luisterend contact.

3. **Behandel** jongeren **gelijkwaardig** en betrek ze actief bij ontwerp en uitvoering.

4. Gebruik **toegankelijke taal** en laat jongeren hier over meedenken.

5. Formuleer vooraf een heldere **verandervraag** en doelstelling.

6. Ontwikkel een duidelijk vervolproces met **terugkoppeling** aan deelnemers.

7. Betrek belangrijke **stakeholders** (gemeente, WUR) vanaf de start actief.

8. Borg **continuïteit** in het projectteam met flexibele vormen van betrokkenheid.

9. Zet in op **activerende werkvormen** en samenwerking met zorgprofessionals.

10. Versterk **communicatie** en werk via plaatsen waar jongeren al komen (scholen, sportclubs etc.)

Geleerde lessen over het proces

Laagdrempeligheid is cruciaal

Jongeren openen zich sneller in informele, vertrouwde omgevingen met bekende gezichten en een veilige sfeer.

Tijd en aandacht werken beter dan snelheid

Jongeren voelen zich gehoord wanneer er echt geluisterd wordt, zonder druk om tot directe oplossingen te komen.

Jongeren weten zelf wat werkt

Hun betrokkenheid bij het ontwerp van activiteiten levert concrete en passende ideeën op, mits zij benaderd worden als gelijkwaardige partners.

Taal is bepalend

Niet iedereen herkent zich in termen als 'mentale gezondheid'; die kunnen afstand creëren of als te medisch worden ervaren. Jongeren nemen aan dat hun geval te licht danwel te serieus is.

Persoonlijk contact werkt het beste

Of het nu gaat om 1-op-1 gesprekken, eten als verbinder of creatieve werkvormen – nabijheid en verbinding maken het verschil.

Samenwerking binnen het team verliep sterk

mede dankzij betrokken ervaringsdeskundigen en een open, veilige projectcultuur.

Stakeholderbetrokkenheid bleef achter

Vooraf de gemeente en WUR waren nauwelijks actief betrokken, wat het gedeeld eigenaarschap belemmerde.

De centrale verandervraag was te vaag geformuleerd: wat leidde tot onduidelijkheid over de richting, de tools en het vervolgtraject.

Communicatie en werving konden gerichter

Vooraf de verbinding met jongerenplekken en onderwijsinstellingen bleef beperkt, en communicatie kwam soms te laat op gang.

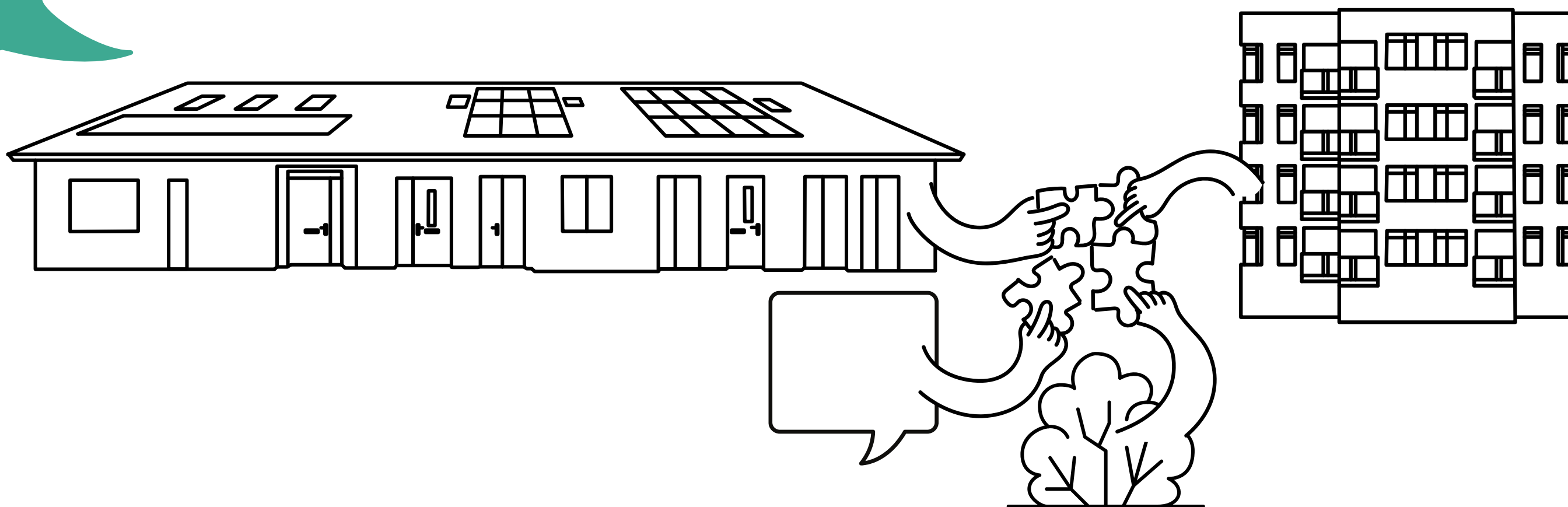
Veenendaal

Praat Vandaag Over Morgen

Langer thuis
blijven wonen;
dit is belangrijk
en nodig!

Laat je stem horen
en ga in gesprek!

Hoe ga jij met
je naasten het
gesprek aan?

6 BELANGRIJKSTE INZICHTEN

1.

Er is geen expliciet beleid gelabeld als "preventieve strategie voor 55-70 jaar" in de huidige Woonvisie en Woonzorganalyse.

2.

Veenendalers tussen 55-70 gaan graag in gesprek op plekken waar ze de tijd hebben

3.

Noem de inwoners tussen 55-70 jaar geen OUDEREN en bekijk het vraagstuk generationeel

4.

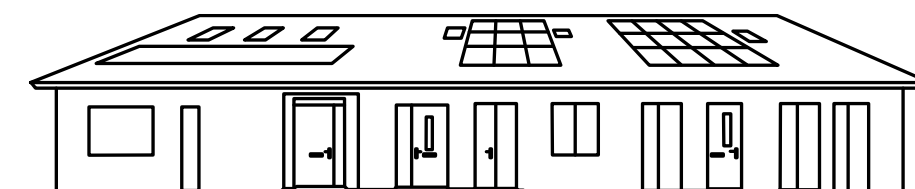
70% van de Veenendalers willen graag thuis blijven wonen... maar inwoners lopen (te) vaak vast

5.

Vrijwel niemand wil afhankelijk zijn van zorg, maar tijdige ondersteuning om voorbereid te zijn wordt wél enorm gewaardeerd.

6.

Eenzaamheid wordt ervaren, zeker bij alleenstaanden zonder netwerk of bij verlies van partner en/of mobiliteit

Veenendalers tussen 55-70 jaar gaan graag in gesprek op plekken waar ze de tijd hebben

We hebben in deze pilot van ongeveer 200 Veenendalers feedback ontvangen. Waarvan het merendeel uit de leeftijd tussen 55-70 jaar. Ook hebben we verschillende participatievormen opgezet waarbij de focus lag om naar de inwoners toe te gaan in hun eigen leefwereld

Kies verschillende participatievormen om een zo divers mogelijk publiek te bereiken en werk samen met ervaringsdeskundigen en leeftijdsgenoten

- Er is een mobiele ontmoetingsplek ontwikkeld op het Beduineplein
- Er zijn meerdere inloopmomenten in de Cultuurfabriek geweest
- Er is een huisbezoek bij de woongroep Vigo geweest
- Er is een vragenlijst opgesteld en gedeeld via de Rijnpost
- Er is een slotavond georganiseerd voor lokale borging

De mobiele ontmoetingsplek (bus) werd enorm gewaardeerd:

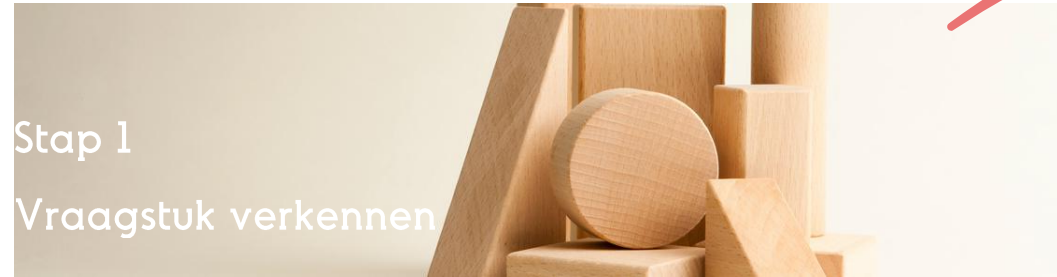
- Gelijkwaardig, open gesprek met leeftijdsgenoten werkt het beste
- Inzet van vrijwilligers van Veens Welzijn en Thuis Wageningen gecombineerd met inzet professionals Veens Welzijn
- De marktsetting en statafels met koffie zorgen voor een ontspannen sfeer.
- Belang van luisteren in de wijk, buiten het gemeentehuis.

Interventie 2

Ontwikkel als gemeente Veenendaal, samen met sociale partners, een nieuw mobiel participatiemiddel waar je gebruik van kan maken. Waarmee je naar de inwoners toe kan gaan in hun eigen leefwereld en inwoners bij kan betrekken als vrijwilligers. Om zo communities te kunnen bouwen rondom een maatschappelijk vraagstuk

Stap 1
Vraagstuk verkennen

Aan het begin duiken we in wat moet veranderen in onze samenleving. We bekijken wie te maken heeft met het vraagstuk, en wat ze nodig hebben. Wat zijn hun wensen? Waar maken zij zich zorgen over? Wat frustriert hen?

We proberen te begrijpen waarom dit probleem opgelost moet worden. We gaan in gesprek om te leren en een band op te bouwen. Personen die invloed hebben betrekken we vanaf het begin. Zo kunnen ze vanaf het begin bijdragen en later een cruciale rol spelen. Het is essentieel dat de bereikte mensen echt iets kunnen veranderen.

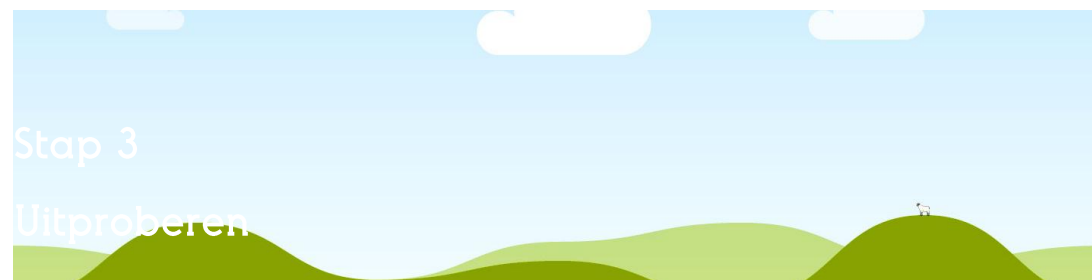
Stap 4
Impact evalueren

We kijken samen terug op wat we hebben bereikt. Iedereen die heeft meegeholpen, praat mee. We kijken of we onze doelen hebben gehaald. Ook leren we van wat goed en minder goed ging. Deze lessen delen we op een leuke manier met anderen. Zo groeien we samen!

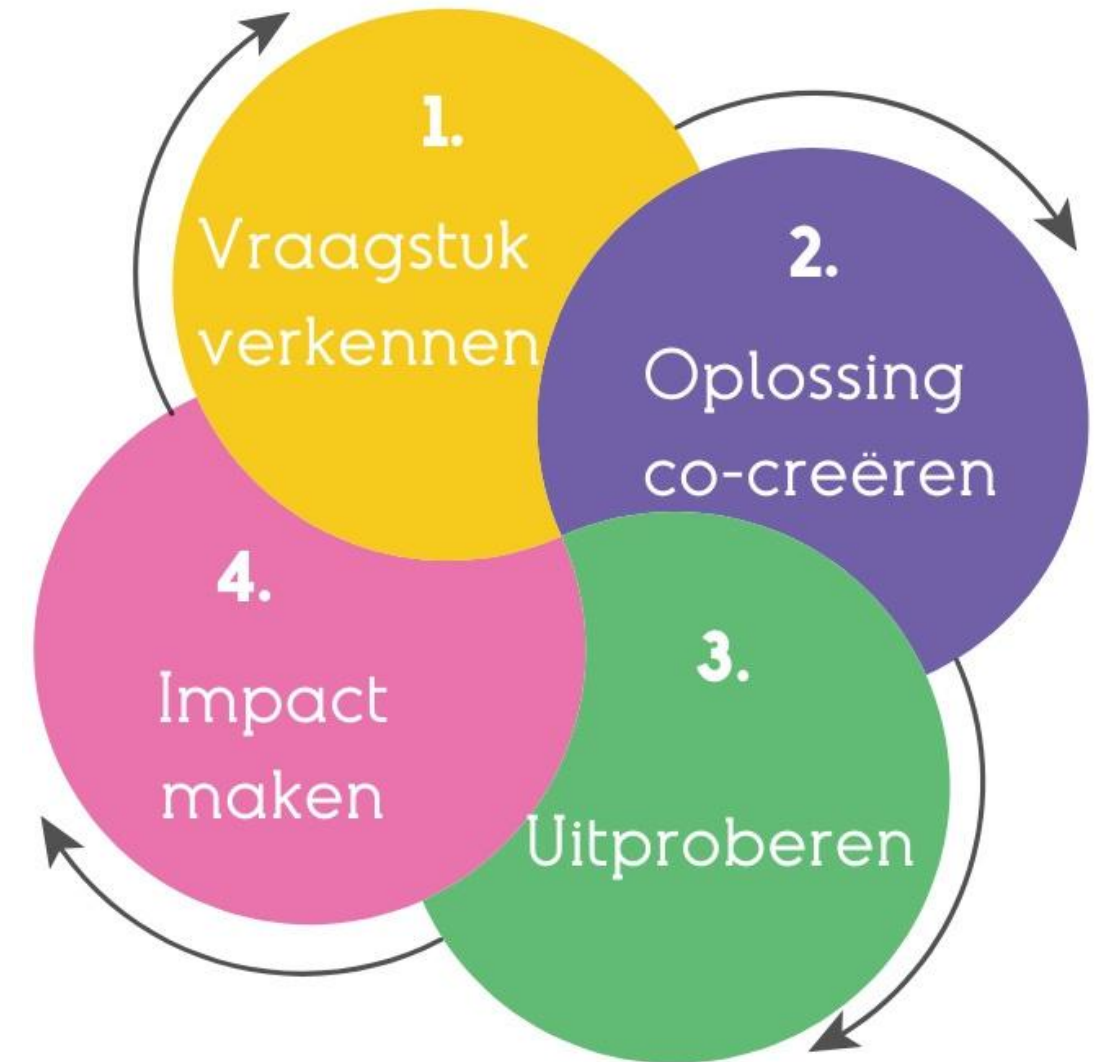
Stap 2
Oplossing co-creëren

Samen zetten we de volgende stap: een oplossing bedenken. Wat we al weten delen we met elkaar, zodat we vanuit dezelfde basis beginnen. Daarna brainstormen we samen over manieren om het probleem aan te pakken. Iedereen doet evenveel mee. We roepen niet alleen ideeën op, maar vormen ze ook samen. En we zorgen ervoor dat de manier waarop we dit doen, duidelijk en eenvoudig is voor iedereen die meedoet.

Stap 3
Uitproberen

Veel mensen zijn al enthousiast over de stappen die we hebben gezet. Ze staan te trappelen om te beginnen. Dat geeft ons allemaal een flinke dosis energie en motivatie om samen onze oplossing uit te proberen. In deze fase maken we duidelijke doelen. Zo kunnen we goed zien wat onze oplossing doet en hoeveel verschil het echt maakt.

Inwonersparticipatie Netwerk Vitale Gelderse Vallei

*Geleerde lessen, resultaten en
aanbevelingen*

